

MUSIKA. Oso kantu arrakastatsuak sortu zituen Bergarako taldeak, 1966tik 1973ra bitarte

Urretxindorren lekukotasuna

Disko batean bildu dituzte aurretik grabatutako kantu guztiak eta zentsurak debekatutakoak

Juan Luis Zabala | DONOSTIA

Aitorren izkuntz zarra, Iguia-ko boluan, Markesaren alaba, Haurra seaskan, Mendi puntatik, Ohi-tura zaharrak piztu, Neska zaharrak, Ama euskera gaxoa... 60 eta 70eko euskal musikako hit parade-ko abesti ezagunak, urte horietan ez ezik gerora ere —baita egun ere— mendian, tabernetan eta elkarteetan mila bider lagunartean kantatutakoak. Bergarako Urretxindorrek eman eta zabalduak altxor. Horiek guztiak bilduta eskura daitezke taldeak plazan jarri berri duen disko konpaktoan.

Disko berriak 22 kantu biltzen ditu: taldeak kaleratutako bost disko txikiak 18 kantutak —goian aipatutako horiek barne— eta zentsurak ezarritako debekuen ondorioz grabatu gabe geratu ziren beste lau, orain arte inon argitara eman gabeak: *Herri gaixoa*, *Fotos Urratu*, *Ainhua* eta *Zeruan zehar*. Bestalde, *Aita barik* kantuen disko berriko bertsioa berria da, osatua, aurreko grabazioa zati bat gabe geratu baitzen, zentsuraren ondorioz.

18 urte zutela sortu zuten Urretxindorrek Juan Mari Narbaez, Gotzon Bikuña, Raul Calvo eta Julio Unamunok. «Kantatzen ondo pasatzeko asmoz hasi ginen, konturatu barik zer mundutan sartzen ginen», oroi-tu du Bikuña. «Baina handik urtebetera edo, oso kontzientek ginen, bagenekien zertan ari ginen». Behin kontzientzia hartu eta euskal kantagintza zertan zen jabetu ondoren, euskara izan zen taldearen abestien gai nagusia.

Urretxindorrek taldearen kantu gehienak musika Raul Bravok sortua da. Hitzak, berriaz, Santi Onaindiak atondutako *Mila Euskal Olerki Eder* euskal poesiaren antologiatik aterak dira asko eta asko; beste batzuk, aldiz, taldeko kideen artean sortuak dira.

Ez Dok Amairurekin batera maiz

Jaialdi askotan aritu ziren Bergarako Urretxindorrek Ez Dok Amairurekin batera, eta harreman handia izan zuten talde hartako kideekin, «Xabier Lete, Lourdes Iriondo, Benito Lertxundi eta Julen Lekuonarekin batez ere», Bikuña dioenez.

Euskal kulturaren berpizte garai bete-betea izan zen taldearen sorrerakoa. Ikastolen lehen urteak ziren, eta haien alde-

URRETXINDORRAK
Bergarako Urretxindorrek taldeko lau kideak disko berriaren azaleko irudian.

URRETXINDORRAK
Urretxindorrek taldeak kaleratu zituen bost disko txikiak azalak.

ko kantaldi ugaritan parte hartu zuen taldeak, Herri Irratiak bultzada handia eman zion euskarazko kantagintzari —oso go-goan du Bikuña Joxe Mari Iriondok Bergarara maiz eraman zuen magnetofoni handia—, eta Urretxindorrek taldearen kantuak oso ezagun egin ziren, Gipuzkoan eta Bizkaian batez ere. «Gerra ondorengo giro ilun hartan horrelako gauzen egarria zegoen, eta jendeak oso ondo hartu zituen gure kantutak», dio Bikuña. Aitorren iz-

kuntz zarra izan zen kantarik arrakastatsuenak. «Derrigorrezkoa zen jaialdi guztietan, kantu hori zen indarrik handiena ematen ziguna. Bandera baten antzekoa zen».

Urterik arrakastatsuenak 1968tik 1970 edo 1971ra bitartekoak izan ziren. Nahiz eta profesional bihurtzeko eskaintzarik izan, ez zuten taldeko kideek pauso hori eman, eta 1973an utzi egin zioten kantatzeari, zaila egiten zitzaielako kantagintzan bestelako zeregin

GOTZON BIKUÑA

Urretxindorrek taldeko kidea

«Orduan jabetu ez arren, euskal kulturaren alde lan polita egin genuela iruditzen zaigu egun»

eta ardurak —lana, familia— baztertu gabe jarraitzea. Baina taldeak egin ditu harrezkero agerraldi batzuk, bai telebistan eta baita jaialdi batzuetan ere, Kilometroak jaia Bergaran egin zenean, adibidez, 1991n.

Disko berriak bilduko dituen bost kantutak debekatzeaz gain, disko luzea —*Long Play* bat— kaleratzea ere galarazi zion zentsurak Urretxindorrek taldeari, horretarako arrazoiak sekula azaldu gabe. Horregatik, bost disko txiki —*single*— kaleratu zituen taldeak, plaza utzi baino lehen. Cinsa diske-txeak eman zituen argitara diskoak, Xabier Gereño idazlearen ardurapean.

Gaur egun tarteka elkartzen dira taldeko lau kideak, eta baita elkarraldiak kanturako baliatu ere. Oso oroitzapen goxo gorde dute abentura hartatik, Bikuña dioenez. «Geure artean komentatu izan dugu kantuan herriz herri ibili ginen garaian ez ginela konturatzen, baina euskal kulturaren alde lan polita egin genuela».

euskararen
donostia
patronatu

Donostako Udaia
Ayuntamiento de San Sebastián

antzerkia

•• Metxa

AEK, Tentazioa
Koldo Izagirrek
idatzitako Metxa
liburuan oinarritua
Otsailaren 21 eta 22an,
20.00etan
Antzoki Zaharrean

haur antzerkia

•• Ekidazu

Kukubiltxo
Otsailaren 22an,
18.00etan
Egia Kultur Etxean

•• Kokoroko

Ados
Otsailaren 22an,
17.00etan
Ernest Lluch Amarako
Kultur Etxean

musika

•• Imanol

Otsailaren 21ean,
20.00etan
Kursaal Auditorioan

ipuiaren ordua

•• Neguko ipuin beroak

Otsailaren 21ean,
18.00etan
Lugaritz Kultur Etxean

•• Hodei tripaundia

Otsailaren 20an,
18.00etan
Egia Kultur Etxean

•• Hotzaren herriko ipuinak

Otsailaren 27an,
18.00etan
Aitza Kultur Etxean

•• Bigarren printzesa

Otsailaren 27an,
18.00etan
Egia Kultur Etxean

•• Sorginkeri hautsak

Otsailaren 28an,
18.00etan
Lugaritz Kultur Etxean

euskaraz.net